

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) ศึกษาผลการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วยต่อความเป็นอิสระแห่งตน และความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ มีแบบแผนการทดลอง คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วัดผลก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความเป็นอิสระแห่งตนและความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ ก่อนและหลังการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย

สมมติฐานการวิจัย

1. ความเป็นอิสระแห่งตนของพยาบาลประจำการ หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย
2. ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ พยาบาลประจำการ
กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรมชายสามัญ ในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า สังกัดกองทัพบก กระทรวงกลาโหม ใช้เกณฑ์ ดังนี้ คือ เป็นหอผู้ป่วยที่มีผู้ป่วยจำนวนมากและอาการหนัก ลักษณะการปฏิบัติงาน มีนโยบาย โครงสร้าง วิธีการปฏิบัติงานและการใช้อำนาจในการบริหารจัดการภายในหอผู้ป่วย และพยาบาลประจำการทุกคนยินดีให้ความร่วมมือ ในการทดลองครั้งนี้ได้พยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยอายุรกรรม 4 จำนวน 11 คน เป็นกลุ่มทดลอง และพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยอายุรกรรมอุบัติเหตุ 6 จำนวน 11 คน เป็นกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด ได้แก่

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มี 3 ชุด ได้แก่

1.1.1 คู่มือการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วยศึกษาด้วยตนเอง ได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน จากสถาบันการศึกษาและสถาบันบริการทางการแพทย์ และไปทดลองใช้กับหัวหน้าหอผู้ป่วย จำนวน 5 ท่านที่โรงพยาบาลอานันทมหิดล สทบุรี เพื่ออ่านความเข้าใจของเนื้อหา ความน่าสนใจของเนื้อหา ดูความเป็นไปได้ของกิจกรรมและความเกี่ยวข้องกับงานที่สามารถปฏิบัติได้ ได้ผลการทดลองใช้ คือ เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้และสอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่

1.1.2 แบบวัดความรู้การเสริมสร้างพลังอำนาจ ใช้กับหัวหน้าหอผู้ป่วย ประกอบด้วยข้อคำถามแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 17 ข้อ ได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของเครื่องมือ นำไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลอานันทมหิดล สทบุรี ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .83

1.1.3 แบบวัดการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย ใช้กับพยาบาลประจำการ ลักษณะแบบวัดการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นมาตราส่วนประเมินค่าชนิด 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ แบ่งเป็นรายด้าน 6 ด้าน ได้แก่ การได้รับอำนาจ การได้รับโอกาส การได้รับความเคารพ การได้รับความไว้วางใจ การได้รับอิสระ และการมีสัมพันธภาพ ได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลอานันทมหิดล สทบุรี ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .93

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการทดลอง มี 2 ชุด ได้แก่

1.2.1 แบบวัดความเป็นอิสระแห่งตนของพยาบาลประจำการ ใช้กับพยาบาลประจำการ องค์ประกอบของแบบวัดประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ เป็นข้อความที่แสดงความเป็นอิสระแห่งตน จำนวน 10 ข้อ และไม่มีความเป็นอิสระแห่งตน จำนวน 15 ข้อ ได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของเครื่องมือ ด้วยการไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลอานันทมหิดล สทบุรี ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .74

1.2.2 แบบวัดความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ ใช้กับพยาบาลประจำการ โดยนำแบบวัดของรัตน สิวานิช (2539) มาปรับให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมตัวแปรที่กำหนดทั้ง 4 ด้าน คือ ความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับ ลักษณะงาน และความรับผิดชอบในงาน ได้ข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ ลักษณะของแบบวัดความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหาและความ

เที่ยงของเครื่องมือ ด้วยการไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลอานันทมหิดล
ลพบุรี ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .89

การดำเนินการทดลอง

1. ชั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดดังที่กล่าวในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ขออนุญาตใช้สถานที่จากผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

1.3 เตรียมความพร้อมหัวหน้าหอผู้ป่วย ในการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างพลัง
อำนาจในการปฏิบัติงานร่วมกัน ใช้วิธีปรึกษาทางการพยาบาล (Nursing conference) ด้วยกิจ
กรรม สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ การวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน การเพิ่มทักษะและความสามารถในการ
ปฏิบัติงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการปฏิบัติกิจกรรมทุกวันอังคารและ
วันพฤหัสบดี ครั้งๆละ 2-3 ชม. (รายละเอียดตารางการปฏิบัติกิจกรรมในภาคผนวก)

2. ชั้นดำเนินการทดลอง

2.1 ชั้นรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง ผู้ช่วยวิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล คือ แบบวัดการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย แบบวัดความเป็น
อิสระแห่งตนของพยาบาลประจำการ และแบบวัดความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ
ให้กลุ่มตัวอย่างตอบและเก็บคืนในวันรุ่งขึ้น ผลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง พบว่า
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ ผู้วิจัยปฏิบัติบทบาท
ร่วมกับหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาร่วมในการปรึกษาทางการพยาบาล และคอย
อำนวยความสะดวกด้านเอกสารทางวิชาการ

2.3 รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยและพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยร่วมกันดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างพลัง
อำนาจในการปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลประจำการ ด้วยกิจกรรมการปรึกษาทางการพยาบาล ใช้
เวลา 4 สัปดาห์ ทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 5-6 คน ใช้เวลาครั้งละ 2-3
ชั่วโมง และวัดการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจทุก 2 สัปดาห์ ในปลายสัปดาห์ที่ 2 ประเมินผล
การทดลองด้วยตอบแบบวัดการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย แบบวัดความ
เป็นอิสระแห่งตนและความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ ในสัปดาห์ที่ 4 ติดตามผล

การทดลองในปลายสัปดาห์ที่ 6 และที่ 10 ขั้นตอนการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย ในการปฏิบัติงานร่วมกัน ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 กิจกรรมสัมพันธ์ภาพเชิงวิชาชีพแบบเพื่อนร่วมงาน มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้หัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการปฏิบัติงาน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สัปดาห์ที่ 2 กิจกรรมการวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน ในการวิจัยนี้เลือกการสร้างมาตรฐานการพยาบาลในหอผู้ป่วย

สัปดาห์ที่ 3 กิจกรรมการเพิ่มความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลประจำการสามารถร่วมกันกำหนดมาตรฐานและสร้างเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงมาตรฐานและเกณฑ์ที่สร้างขึ้น และนำไปทดลองใช้

สัปดาห์ที่ 4 กิจกรรมการติดตามและประเมินผลปฏิบัติงานร่วมกัน มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้หัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติ โดยให้พยาบาลประจำการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง และหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. ขั้นตอนประเมินผลการทดลอง

ผู้ช่วยวิจัยแจกแบบสอบถามถามการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ความเป็นอิสระแห่งตนและความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 30 นาทีและเก็บคืน สำหรับกลุ่มทดลองติดตามผลการทดลองโดยให้พยาบาลประจำการตอบแบบสอบถามความเป็นอิสระแห่งตนและความพึงพอใจในงานครั้งที่ 1 วันที่ 31 มีนาคม 2543 ของสัปดาห์ที่ 6 และครั้งที่ 2 วันที่ 24 เมษายน 2543 ของสัปดาห์ที่ 10

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC** (Statistical Package for the Social Sciences) โดยนำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งก่อนและหลังการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. สถิติพรรณนาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลในเรื่อง อายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา คำนวณค่าเฉลี่ยร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและทดสอบความแตกต่าง คะแนนความเป็นอิสระแห่งตนและความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการหลังการทดลอง ด้วยสถิติ (Dependent t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ความเป็นอิสระแห่งตนของพยาบาลประจำการ

พบว่า ค่าเฉลี่ยความเป็นอิสระแห่งตนของพยาบาลประจำการ ก่อนการทดลองทันที ไม่แตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยความเป็นอิสระแห่งตนของพยาบาลประจำการก่อนการทดลอง และระยะติดตามผลหลังการทดลอง 10 สัปดาห์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ความเป็นอิสระแห่งตนของพยาบาลประจำการ หลังการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นเวลา 10 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่า กิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ ส่งผลต่อความเป็นอิสระแห่งตนของพยาบาลประจำการ ให้สูงขึ้นภายหลังการเสริมสร้างพลังอำนาจ โดยหัวหน้าหอผู้ป่วย ในการปฏิบัติงานร่วมกัน ในระยะติดตามผลสัปดาห์ที่ 10

2. ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ

พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการรวมทุกด้านและรายด้าน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันแสดงว่า ข้อมูลจากการวิจัยนี้ไม่สามารถสรุปได้ว่ากิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจส่งผลต่อความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ

3. การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย

พบว่า ค่าเฉลี่ยการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองรวมทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.39, p = .04$) (ตารางที่ 8) จำแนกตามรายด้าน โดยที่การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรายงานของพยาบาลประจำการ ในระยะหลังการทดลองสัปดาห์ที่ 4 สูงกว่าก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง จึงสรุปได้ว่า การดำเนินการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วยในการปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลประจำการ ตามคู่มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในงานวิจัยนี้ส่งผลให้พยาบาลประจำการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในการปฏิบัติงานได้จริง

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ความเป็นอิสระแห่งตนของพยาบาลประจำการ

ผลการวิจัย พบว่า ความเป็นอิสระแห่งตน ก่อนการทดลองกับระยะติดตามผลการทดลองสัปดาห์ที่ 10 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่หลังการทดลองทันที (สัปดาห์ที่ 4) และระยะติดตามผล (สัปดาห์ที่ 6) ไม่แตกต่างกัน แต่ในสัปดาห์ที่ 10 จะสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Sabiston & Laschinger (1995) ที่พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเป็นอิสระแห่งตน

ความเป็นอิสระแห่งตนของพยาบาลประจำการสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป สามารถอธิบายได้ว่าการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหรือผู้ช่วยในการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นระยะเวลาานพอสมควร ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Chickering (1993: 115 - 144) ที่กล่าวว่า ความเป็นอิสระแห่งตนสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ และความเป็นอิสระแห่งตน เป็นลักษณะสำคัญของบุคคลที่แสดงถึงความสามารถในการปกครองตนเอง ควบคุมการกระทำของตนเองได้อย่างอิสระ มองตนเองในฐานะผู้ที่มีความสามารถ กล้าแสดงออกเกี่ยวกับการตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง และเป็นคุณลักษณะที่มีการพัฒนาการมาตั้งแต่วัยเด็ก และพัฒนาไปตามช่วงอายุ (Erickson, 1966) ถ้าหัวหน้าหรือผู้ช่วยส่งเสริมให้พยาบาลประจำการได้มีโอกาสพัฒนาความเป็นอิสระแห่งตนให้มากขึ้น โดยการให้อำนาจและให้โอกาสรวมทั้งแสดงพฤติกรรมการดูแลจะช่วยให้พยาบาลประจำการสามารถเผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ สถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยจนยอมรับสถานการณ์นั้น เริ่มมั่นใจในตนเองและยอมรับผู้อื่น เป็นไปตามกระบวนการพัฒนาความเป็นอิสระแห่งตนตามแนวคิดของ Mackeracher (1980 cited in Chickering, 1993: 135) อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล

2. ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ

ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ ก่อนและระยะติดตามผลการทดลอง ในสัปดาห์ที่ 10 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจมาจากความพึงพอใจในงานเป็นเรื่องที่มีโครงสร้างซับซ้อน มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลากหลาย และการเปลี่ยนแปลงต้องใช้เวลาาน จากการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างพยาบาลประจำการ พบว่า พยาบาลประจำการบางรายมีความเห็นว่า กิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจทำให้ความพึงพอใจในงานเพิ่มขึ้น "เพราะทำให้การทำงานเป็นระบบ ผู้ป่วยได้รับการปฏิบัติการพยาบาลมาตรฐานเดียวกัน เป็นการเตรียมไปสู่การประกันคุณภาพการบริการพยาบาลตามนโยบายของโรงพยาบาล

ทำให้คุณภาพการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและยังลดความขัดแย้งในการทำงาน" สอดคล้องกับการศึกษาของ Morrison and Fuller (1997)

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ ในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 105.09$ จากคะแนนเต็ม 125) ดังเช่นการรายงานจากบันทึกของพยาบาลประจำการภายหลังการทดลอง คือ "ความพึงพอใจในงานเดิมมีอยู่แล้วในระดับหนึ่งซึ่งคิดว่ามีมากพอในทุกคน และกิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจนี้เป็นกิจกรรมเสริมขึ้นมาทำให้ความพึงพอใจเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการประเมินผล มีการร่วมกันทำกิจกรรมอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นรูปธรรมมากขึ้น ช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างหัวหน้าและผู้ปฏิบัติ ลดความขัดแย้ง และเกิดความสุขในการปฏิบัติงาน " การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจที่ดำเนินการเป็นเวลา 4 สัปดาห์ อาจยังไม่เพียงพอที่จะส่งผลต่อความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการได้ ในการศึกษาครั้งนี้ใช้กิจกรรมการปฏิบัติงานร่วมกันประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ การมีสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพแบบเพื่อนร่วมงาน การวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน การเพิ่มทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน กิจกรรมดังกล่าวคาดว่าจะส่งผลต่อความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการได้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Radice – B (1994: 14 -17) แต่ระยะเวลาที่ปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้งอาจน้อยไป คือ กิจกรรมละ 1 สัปดาห์ ดังนั้นควรมีการขยายเวลาของแต่ละกิจกรรม และทำต่อเนื่องกันไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ความพึงพอใจในงานที่มีอยู่เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนจึงควรมีการศึกษาซ้ำๆ โดยขยายระยะเวลาของการทำกิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจรวมทั้งขยายเวลาในการวัดเพิ่มขึ้น โดยอาจมีการฝึกทักษะ นอกจากนี้ อาจจะมีการศึกษาผลของกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งผลต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงานอื่นๆ เช่น วัฒนธรรม และรูปแบบการบริหารงานของหัวหน้าหรือผู้ช่วยร่วมกับการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหรือผู้ช่วย

3. กิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจด้วยการปฏิบัติงานร่วมกัน

จากการทดลอง พบว่า กิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจหัวหน้าหรือผู้ช่วย ทำให้ค่าเฉลี่ยการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในกลุ่มทดลองจะสูงตั้งแต่แรกก็ตาม ($\bar{X} = 150.09$, S.D.=12.23) แต่หลังการทดลองค่าเฉลี่ยสูงเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 157.45$, S.D. = 11.75) โดยค่าเฉลี่ยการเสริมสร้างพลังอำนาจเริ่มสูงมากตั้งแต่ปลายสัปดาห์ที่ 2 ($\bar{X} = 152.82$, S.D. = 13.32) ไปจนถึงปลายสัปดาห์ที่ 4 สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ คือ ในสัปดาห์ที่ 1 มีกิจกรรมสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพแบบเพื่อนร่วมงาน มีการวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันในสัปดาห์ 2 มีการเพิ่มความสามรถและทักษะในการปฏิบัติงานในสัปดาห์ที่ 3 และมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกันในสัปดาห์ที่ 4

ส่งผลให้รายด้านของการเสริมสร้างพลังอำนาจ ได้แก่ การได้รับโอกาส การได้รับการยอมรับนับถือ การได้รับความไว้วางใจเพิ่มขึ้น และรายด้านการได้รับอำนาจ การได้รับอิสระ และการมีสัมพันธภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 สอดคล้องกับข้อสรุปของ Sabiston & Laschinger (1995) ; Laschinger (1996) และผลการวิจัยของสุพิศ กิตติรัชดา (2538) ถ้าหัวหน้าหอผู้ป่วยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ให้โอกาสพยาบาลประจำการปฏิบัติงานตามขอบเขตความรับผิดชอบได้อย่างอิสระ ส่งเสริมสนับสนุนและจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ทำให้พยาบาลประจำการสามารถเข้าถึงอำนาจ และเป็นการเปิดโอกาสให้พยาบาลประจำการได้เติบโตในทิศทางที่ก้าวหน้า โดยหัวหน้าหอผู้ป่วยคอยดูแล ให้ความไว้วางใจ ยอมรับในความสามารถ และความเป็นบุคคลในฐานะผู้ร่วมงาน ให้อิสระในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานภายในขอบเขตวิชาชีพ มีสัมพันธภาพที่อบอุ่น จะทำให้พยาบาลประจำการสามารถเข้าถึงการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย และใช้เป็นแนวทางพัฒนาศักยภาพของพยาบาลและคุณภาพงานบริการพยาบาล สอดคล้องกับความเห็นของพยาบาลประจำการที่ว่า"กิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และถูกต้องตรงตามทฤษฎีหรือมาตรฐานวิชาชีพ" "ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างหัวหน้ากับลูกน้อง มีความไว้วางใจกันและกัน ทำให้หัวหน้าสามารถประเมินผลงานตามความสามารถของลูกน้องแต่ละคน" และ"สามารถพัฒนางานในหน่วยงานได้ชัดเจน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน"

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

หัวหน้าหอผู้ป่วยควรนำกิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจในการปฏิบัติงานร่วมก
พยาบาลประจำการ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาความเป็นอิสระแห่งตน อันส่งผลต่อการพัฒนา
คุณภาพการบริการพยาบาลต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการใช้การเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วยใน
การปฏิบัติงานร่วมกันซ้ำ โดยขยายเวลาของการทำกิจกรรมและ/หรือเพิ่มเติมกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมด้วย

2.2 ควรมีการศึกษาผลของการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยหัวหน้าหอผู้ป่วยต่อความพึง
พอใจในงานของพยาบาลประจำการ โดยศึกษาร่วมกับปัจจัยอนามัยและปัจจัยจูงใจไปพร้อมกัน